

บทที่ 7

การส่งเสริมจิตสำนึกและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

วัตถุประสงค์ข้อสุดท้ายในงานวิจัยชิ้นนี้ คือ การส่งเสริมจิตสำนึกของประชาชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควันในพื้นที่ดำเนินการ ทางโครงการฯ จึงจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้นำชุมชนและเยาวชน ให้เข้าใจถึงกระบวนการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน ซึ่งชุมชนสามารถดำเนินการได้เอง โดยผู้นำชุมชนและภาคประชาชนร่วมกับหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรพัฒนาเอกชนและเอกชนเพื่อปรับใช้รูปแบบทางเลือกที่เหมาะสมกับชุมชน ตลอดจนสามารถเป็นตัวอย่างหรือต้นแบบในการศึกษาของชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

นอกจากนั้นทางโครงการฯ ยังเพิ่มช่องทางการสร้างเครือข่ายและกิจกรรมการสื่อสารผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งช่วยกระตุ้นให้เยาวชนและผู้สนใจได้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเล่นเกมสลับของที่ระลึกจากทางโครงการฯ ทำกิจกรรมและรับรู้ข้อมูลข่าวสารของโครงการฯ ซึ่งรายละเอียดและประเด็นสาระสำคัญจะได้นำเสนอในลำดับต่อไป

7.1 กิจกรรมการสร้างเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน

หมอกควันในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดใกล้เคียงในภาคเหนือ นับเป็นวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อสุขภาพของประชาชน การสาธารณสุข และภาคการท่องเที่ยว ปัญหาหมอกควันกลายเป็นวิกฤตที่เกิดขึ้นซ้ำซากโดยมีสาเหตุพื้นฐานหลายประการที่เป็นผลพวงมาจากพฤติกรรมของมนุษย์ ได้แก่ การเผาเศษวัสดุหลังการเก็บเกี่ยวในเรือสวนไร่นา การเผาในพื้นที่ป่าเพื่อหาของป่า การเผาในที่เปิดโล่ง ตลอดจนกิจกรรมประจำวันของคนในเขตเมืองที่ เช่น การเผาขยะ ไอเสีย คิววันพิษจากรถยนต์ และอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ต่างก็มีส่วนทำให้สถานการณ์หมอกควันเลวร้ายลง ปัญหาหมอกควันจึงมีอาณาเขตกว้างใหญ่ข้ามเขตแดนได้ (cross border pollution) และมีความสลับซับซ้อน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน องค์กร หรือชุมชน ทั้งหลายที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมการดำเนินงานในลักษณะ “เครือข่าย” ของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนตามพื้นที่ต่าง ๆ และการร่วมมือเป็นเครือข่ายระหว่างกลุ่มคน/องค์กร/สถาบัน/ธุรกิจ ทั้งหลายในการเฝ้าระวังป้องกันปัญหา และเผยแพร่แนวทางป้องกันปัญหาหมอกควันจากองค์ความรู้ที่มีอยู่ในภูมิปัญญา

ท้องถิ่น สถาบันการศึกษา องค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจึงมีความสำคัญต่อกระบวนการทางสังคมเพื่อลดการเผา และหมอกควันจากสาเหตุต่าง ๆ ดังที่ได้ไปแล้ว ทั้งนี้พื้นที่อันมีส่วนสร้างหมอกควันซึ่งครอบคลุมถึงการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนหมู่บ้าน สถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐาน (โรงเรียน วัด) สามารถพัฒนาขึ้นเป็น “เครือข่ายแหล่งเรียนรู้” ในการบรรเทา และแก้ไขปัญหาหมอกควันในระยะสั้น และระยะยาว

การดำเนินกิจกรรมเครือข่ายในการวิจัยเชิงปฏิบัติการภายใต้ “โครงการสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนในการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน กิจกรรมศึกษาวิจัยทางเลือกในการแก้ไขปัญหาหมอกควัน และการพัฒนาเครือข่ายการเฝ้าระวัง” ประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลายซึ่งสามารถสรุปเป็นประเภทกิจกรรมดังต่อไปนี้ 1) การเสวนากลุ่มย่อยและฝึกอบรมให้กับชุมชนในพื้นที่ 2) การเสวนาระดมความคิดร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 3) การสนับสนุนเครื่องบดย่อยเศษซากวัสดุทางการเกษตร และ 4) การสนับสนุนงบประมาณแก่เครือข่ายป้องกันปัญหาหมอกควัน โดยมีรายละเอียดการดำเนินกิจกรรมดังต่อไปนี้

7.1.1 การเสวนากลุ่มย่อยและฝึกอบรมให้กับชุมชนในพื้นที่

กิจกรรมสำคัญที่ทำให้เกิดเครือข่ายเบื้องต้นตามโครงการฯ ได้แก่การดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และวิธีปฏิบัติในการนำอุปกรณ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับเทคโนโลยีที่เลือกใช้ในการลดปริมาณหมอกควันแก่ชุมชนที่อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ 7 พื้นที่และพื้นที่ขยายผล 5 พื้นที่ใน 3 จังหวัด ได้แก่ ลำพูน ลำปาง และแม่ฮ่องสอน ซึ่งทางโครงการฯ ได้ดำเนินการจัดอบรมทั้งสิ้นจำนวน 10 รุ่น ใน 12 พื้นที่ มีผู้เข้าร่วมอบรม จำนวน 1,114 คน ประกอบด้วยผู้นำชุมชน จำนวน 692 คน และเยาวชน จำนวน 422 คน ดังนี้

ตารางที่ 7.1 แสดงจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ทางเลือกใหม่ในการแก้ไข
ปัญหาวิกฤตหมอกควัน

วันที่	สถานที่จัดอบรม	ผู้เข้าร่วมอบรม
13 ม.ค. 2553	ณ ที่ว่าการอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	อำเภอแม่แจ่ม จำนวน 86 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลช่างเคิ่ง จำนวน 30 คน 2. ผู้นำชุมชนจากตำบลบ้านทับ จำนวน 7 คน 3. ผู้นำชุมชนจากตำบลแม่ศึก จำนวน 13 คน 4. ผู้นำชุมชนจากตำบลแม่นาจร จำนวน 11 คน 5. ผู้นำชุมชนจากพื้นที่อื่น ๆ จำนวน 21 คน 6. เยาวชน จำนวน 4 คน
27 ม.ค. 2553	ณ วัดพระบรมธาตุคุดอยผาส้ม อำเภอสะเมิง จังหวัด เชียงใหม่	อำเภอสะเมิง จำนวน 81 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลสะเมิงใต้ จำนวน 44 คน 2. เยาวชน จำนวน 37 คน
3 ก.พ. 2553	ณ โรงงานปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียง ดาว จังหวัดเชียงใหม่	อำเภอเชียงดาว จำนวน 172 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลเชียงดาว จำนวน 111 คน 2. เยาวชน จำนวน 61 คน
25 ก.พ. 2553	ณ โรงเรียนสอดพิทยาคม อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่	อำเภอสอด จำนวน 83 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลหางดง จำนวน 53 คน 2. เยาวชน จำนวน 30 คน
12 มี.ค. 2553	ณ โรงเรียนปายวิทยาคาร อำเภอปาย จังหวัด แม่ฮ่องสอน	อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 138 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลเวียงใต้ จำนวน 73 คน 2. เยาวชน จำนวน 65 คน
16 มี.ค. 2553	ณ ที่ว่าการอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	อำเภอจอมทอง จำนวน 86 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลบ้านหลวง จำนวน 49 คน 2. เยาวชนจากตำบลบ้านหลวง จำนวน 37 คน
23 มี.ค. 2553	ณ ไร่ห้วยแจ้ซ้อนรีสอร์ท ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมือง ปาน จังหวัดลำปาง	อำเภอเมืองปาน จำนวน 66 คน 1. ผู้นำชุมชนตำบลแจ้ซ้อน จำนวน 38 คน 2. เยาวชนตำบลแจ้ซ้อน จำนวน 28 คน

วันที่	สถานที่จัดอบรม	ผู้เข้าร่วมอบรม
		อำเภอวังเหนือ จำนวน 82 คน 1. ผู้นำชุมชนตำบลทุ่งฮั่ว จำนวน 45 คน 2. เยาวชนตำบลทุ่งฮั่ว จำนวน 37 คน
30 มี.ค. 2553	ณ ห้องประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน	อำเภอป่าซาง จำนวน 112 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลนครเจดีย์ จำนวน 70 คน 2. เยาวชนจากตำบลนครเจดีย์ จำนวน 42 คน อำเภอแม่ทา จำนวน 79 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลทากาศ จำนวน 40 คน 2. เยาวชนจากตำบลทากาศ จำนวน 39 คน
2 เม.ย. 2553	ณ โรงเรียนแม่แตง ตำบลสัน มหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่	อำเภอแม่แตง จำนวน 62 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลแม่หอพระ จำนวน 45 คน 2. เยาวชนจากตำบลแม่หอพระ จำนวน 17 คน
8 เม.ย. 2553	ณ โรงเรียนทรายมูล ตำบล หางดง อำเภอหางดง จังหวัด เชียงใหม่	อำเภอหางดง จำนวน 67 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลน้ำแพร่ จำนวน 42 คน 2. เยาวชนจากตำบลน้ำแพร่ จำนวน 25 คน

กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ต่าง ๆ ดังข้อมูลข้างต้น เป็นการเปิดโอกาสให้กับผู้นำชุมชน กลุ่มกิจกรรมในหมู่บ้าน และเยาวชน ให้สามารถเข้าใจถึงความรู้ใหม่ และกระบวนการในการจัดการรูปแบบการป้องกัน และการจัดการการเผาวัสดุเหลือใช้ หรือเชื้อเพลิงที่นำไปสู่การเผาที่ชุมชนสามารถดำเนินการได้เอง โดยนอกจากผู้นำชุมชนและภาคประชาชนจะเป็นฝ่ายเรียนรู้ร่วมกับนักวิจัยของโครงการฯ แล้ว นักวิจัยโครงการยังได้ประโยชน์จากข้อมูลใหม่ในพื้นที่และโอกาสในการวิเคราะห์หาการสนับสนุนด้านวิชาการ เครื่องจักร หรือการขยายเครือข่ายเล็ก ๆ ในชุมชน หมู่บ้านเหล่านั้นเข้ากับองค์กรภายนอก อาทิเช่น องค์กรของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน และเอกชนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ และการศึกษาของชุมชนต่อไป

เป้าหมายประการหนึ่งของการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการคือการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน หมู่บ้านในพื้นที่ดำเนินการ โครงการ เพื่อให้เกิดการเฝ้าระวัง การป้องกัน และแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควันในมิติต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละชุมชน กล่าวได้ว่า การสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของประชาชนให้สนับสนุนนโยบายของส่วนราชการระดับจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอก

ควันนั้น มีอาจสร้างได้ด้วยการอบรมเพียงด้านเดียว แต่จะต้องพยายามเชื่อมโยงคนในชุมชนหมู่บ้านเหล่านั้น กับองค์กรที่มีศักยภาพสูงที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่เทคโนโลยี และการส่งเสริมการป้องกันปัญหาหมอกควัน อาทิเช่น ฐานการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ศูนย์ต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน/องค์กรต่าง ๆ เป็นต้น

การจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการความรู้ในเรื่องการลดปัญหาหมอกควันแก่ชุมชนจึงมิได้มีเป้าหมายของการอบรมเพียงแค่การขยายองค์ความรู้รูปแบบทางเลือก (Alternative Models) ในการจัดการกับพื้นที่เพาะปลูกหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยวและการจัดการวัสดุเหลือใช้ที่ก่อให้เกิดปัญหาหมอกควัน แต่ยังพยายามส่งเสริม แนะนำหน่วยงาน องค์กรที่มีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานเอกชน รัฐวิสาหกิจ และชุมชนตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานระดับหนึ่ง นอกจากนี้ กลุ่มเป้าหมายของการเผยแพร่ความรู้ที่สำคัญ คือเยาวชนและผู้นำชุมชนในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาหมอกควัน จำนวนทั้งสิ้น 800 คนก็ได้มีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายการป้องกันปัญหาหมอกควันร่วมกับโครงการฯ ด้วย

7.1.2 การเสวนาระดมความคิดร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมในส่วนนี้ เป็นการเข้าดูงานในพื้นที่พร้อมกับเสวนาระดมความคิดเพื่อสังเคราะห์ตัวแบบทางเลือกที่เป็นไปได้จากบริบทของพื้นที่สำหรับพัฒนาเป็นตัวแบบในการแก้ไขปัญหาหมอกควัน คณะวิจัยได้สร้างเครือข่ายกับหน่วยงาน องค์กรที่มีศักยภาพเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามในพื้นที่ที่มีรูปแบบการจัดการที่เหมาะสมหรือประสบผลสำเร็จในการแก้ไขปัญหาหมอกควันโดยดำเนินงานเชิงเครือข่ายกับชุมชน/หมู่บ้าน ตำบล หรือองค์กร ที่ประสบผลสำเร็จในการทดแทนการเผาด้วยนวัตกรรมการทำงานที่ช่วยลดเศษซากวัสดุ และการเผาอย่างมีส่วนร่วม มีการเสวนาแลกเปลี่ยนเชิงวิชาการ เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นที่เพื่อขยายผลไปสู่การสร้างเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่อื่นต่อไป

กิจกรรมการสร้างเครือข่ายด้วยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการเข้าไปศึกษาดูงานในพื้นที่ประกอบด้วยการเสวนาเชิงวิชาการ และการร่วมเสวนากับเครือข่ายชุมชน/องค์กรที่มีนวัตกรรมด้านการจัดการเศษซากวัสดุทางการเกษตรในระดับครัวเรือนและระดับองค์กร ซึ่งรวมถึงเครือข่ายในพื้นที่ดังต่อไปนี้ 1) องค์กรบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่ริม 2) องค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านทับ อำเภอแม่แจ่ม 3) องค์กรอุตสาหกรรมป่าไม้ ตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง 4) บริษัท เนเจอร์อล อะกรีคัลเจอร์ จำกัด 5) สถาบันพัฒนาทรัพยากรและเกษตรกรรมยั่งยืนแม่ทา อำเภอแม่ออน 6) เทศบาลตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย และ 7) โครงการหลวงแม่แฮ ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม

กิจกรรมต่อเนื่องจากการดูงาน และเสวนาในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้น เป็นการสร้างเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับนโยบายของรัฐ และหน่วยงานระดับชุมชนต่าง ๆ ในลักษณะเวทีสาธารณะ (Public Forum) เพื่อขยายผลการดำเนินงานร่วมกันกับหน่วยงาน และองค์กรเหล่านั้น มีการแสดงความคิดเห็นและหาข้อสรุปรูปแบบทางเลือกที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ดำเนินโครงการต่อไป

7.2 การสนับสนุนเครื่องบดย่อยเศษซากวัสดุทางการเกษตร

กิจกรรมเพื่อส่งเสริมเครือข่ายชุมชน หมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่สอดคล้องกับการอบรมเชิงปฏิบัติการในชุมชนขนาดเล็ก และองค์กรบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การสนับสนุนเครื่องจักรที่ช่วยบดปั่นเศษซากวัสดุทางการเกษตรอันเป็นวิธีการดำรงชีวิตของเกษตรกรบนที่ราบและที่สูงซึ่งวิธีดั้งเดิมของชุมชนนั้น นับว่าเป็นส่วนหนึ่งของมูลเหตุที่ก่อให้เกิดการเผาในแปลงเรือกสวน ไร่ นา การเผาในที่รกร้าง การเผาในพื้นที่ต่อเนื่องกับเขตป่าสงวน และการเผาในเขตป่าลึก อย่างไรก็ตาม ทางเลือกในการใช้เครื่องจักรขนาดเล็ก และขนาดกลางเพื่อช่วยให้เกิดการย่อยสลายที่รวดเร็ว และสามารถเพิ่มมูลค่าให้เป็นปุ๋ยต่อไปจะช่วยให้เครือข่ายเหล่านี้มีเครื่องมือที่สอดคล้องกับความต้องการ

เครื่องหันย่อยกิ่งไม้ ใช้สำหรับบดและย่อยกิ่งไม้ เศษวัสดุเหลือใช้จากการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นกิ่งลำไย ตอซังข้าวโพด ตอซังพืชไร่อื่น ๆ เป็นเครื่องจักรที่ช่วยให้ชุมชนขนาดเล็ก และขนาดกลางมีวิธีการใหม่สำหรับการป้องกันการเผาที่ไม่ซับซ้อนมากนัก โครงการฯ จึงจัดหาเครื่องหันย่อยขนาดต่าง ๆ ให้แก่ชุมชนที่แสดงความมุ่งมั่นในการเลือกวิธีการเกษตรใหม่ หรือองค์กรที่มีศักยภาพในการส่งเสริม แนะนำให้แนวทางเลือกใหม่ในการดำเนินงานด้านเกษตรแพร่ขยายตัวออกไป ทั้งนี้โครงการฯ ได้เปิดรับข้อเสนอการขอรับการสนับสนุนเครื่องบดย่อยกิ่งไม้ ใบไม้ให้แก่ ชุมชนหน่วยงาน ที่มีศักยภาพดังแสดงในตารางที่ 7.2

ตารางที่ 7.2 แสดงชุมชน โรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่โครงการฯ สนับสนุนเครื่องบดย่อยกิ่งไม้ใบไม้

ชุมชน	ขนาดเครื่อง
1. อำเภอแม่แจ่ม จ.เชียงใหม่	เครื่องขนาดใหญ่
2. โรงเรียนวัดขี้เมิน ต.ขี้เมิน อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่	เครื่องขนาดกลาง
3. ชุมชนบ้านปะหล่องปางแดงใน ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	เครื่องขนาดใหญ่
4. โรงเรียนแม่แตง ต.สันมหาพน อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่	เครื่องขนาดกลาง
5. องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำแพร่ อ.หางดง จ.เชียงใหม่	เครื่องขนาดใหญ่
6. องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงใต้ อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน	เครื่องขนาดใหญ่
7. องค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ซ้อน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง	เครื่องขนาดใหญ่
8. องค์การบริหารส่วนตำบลนครเจดีย์ อ.ป่าซาง จ.ลำพูน	เครื่องขนาดกลาง
9. คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	เครื่องขนาดใหญ่
10. คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	เครื่องขนาดกลาง
รวม	10 เครื่อง

7.3 การสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อมป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน

ปัญหาสำคัญประการหนึ่งในการส่งเสริมการนำนวัตกรรมเพื่อป้องกันปัญหาหมอกควันในพื้นที่เกษตรที่อยู่ห่างไกล หรืออยู่บนที่สูงได้แก่ ความยากจนของชุมชน และการไม่ได้เตรียมงบประมาณสำหรับการดำเนินโครงการใหม่ตามที่โครงการฯ ประเมินจะให้เกิดขึ้น ดังนั้นกิจกรรมเสริมในการสร้างเครือข่ายเพื่อป้องกันปัญหาหมอกควันที่โครงการสามารถสนับสนุนให้กับชุมชน หมู่บ้านที่มีศักยภาพในการแก้ปัญหา และได้พิสูจน์ถึงความพยายามในการป้องกันปัญหามาแล้วระดับหนึ่งจึงเป็นการสนับสนุนงบประมาณบางส่วนให้กับชุมชนที่อยู่ในพื้นที่การดำเนินโครงการซึ่งได้กับการอบรมเชิงปฏิบัติการไปแล้ว หรืออาจเป็นชุมชนในพื้นที่ตำบลใกล้เคียง

รูปแบบการจัดการที่เครือข่ายได้นำงบประมาณที่โครงการฯ ได้ให้การสนับสนุน มีหลากหลาย อาทิเช่น “กองทุน” เพื่อดูแลการใช้ประโยชน์จากเครื่องจักรในชุมชน หรือในท้องถิ่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณดับไฟฟ้าจำกัด ก็อาจนำงบประมาณไปสนับสนุนการทำงาน เช่น ค่าอาหาร ค่าแรง ค่าน้ำมัน ค่าบำรุงรักษา เป็นต้น ในกรณีอื่นที่เป็นการดูแลพื้นที่ป่าอาจจัดตั้งกองทุนเพื่อป้องกันไฟป่า โดยเงินในกองทุนนี้สามารถนำไปสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ภายในชุมชน หลังจากเสร็จสิ้นจากภารกิจดับไฟป่าแล้วโดยโครงการมิได้กำกับควบคุมการใช้จ่ายเงินให้เกิดความยุ่งยากแต่อย่างใด

ตารางที่ 7.3 รายชื่อหมู่บ้านที่ได้รับกองทุนโครงการหมู่บ้านเข้มแข็งลดปัญหาไฟฟ้า อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	ตำบล
1. บ้านป่าตึง	13	ช่างเคิ่ง
2. บ้านทัพ	5	ท่าผา
3. บ้านหัวดอย	3	กองแขก
4. บ้านอมเรด	8	บ้านทับ
5. บ้านแม่แฮเหนือ	3	แม่นาจร
6. บ้านแม่ต๋อม	4	ปางหินฝน
7. บ้านพะแอคู	4	แม่ศึก

ตารางที่ 7.4 รายชื่อหมู่บ้านที่ได้รับกองทุนโครงการหมู่บ้านเข้มแข็งป้องกันการขยายที่ทำกินในพื้นที่ป่า อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	ตำบล
1. บ้านแพม	16	ช่างเคิ่ง
2. บ้านแม่ยางล้าน	8	ท่าผา
3. บ้านโหล่งปง	4	กองแขก
4. บ้านแม่แอบ	7	บ้านทับ
5. บ้านมีดหลวง	2	บ้านทับ
6. บ้านห้วยผา	8	แม่นาจร
7. บ้านปางหินฝน	10	ปางหินฝน
8. บ้านแม่จุมสาม	14	แม่ศึก
9. บ้านแปะ	7	ปางหินฝน
10. บ้านกองกาย	10	บ้านทับ
11. บ้านแม่มาล	9	แม่นาจร

ตารางที่ 7.5 รายชื่อหมู่บ้านที่ได้รับกองทุนโครงการหมู่บ้านเข้มแข็งลดปัญหาไฟฟ้า
อำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	ตำบล
1. บ้านสันม่วง	2	บ้านจันทร์
2. บ้านแม่ละอู	3	แจ่มหลวง
3. บ้านห้วยปู	5	แม่แดด

ตารางที่ 7.6 รายชื่อหมู่บ้านที่ได้รับกองทุนโครงการหมู่บ้านเข้มแข็งป้องกันการขยายที่ทำกินใน
พื้นที่ป่า อำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	ตำบล
บ้านห้วยฮ่อม	1	บ้านจันทร์
บ้านใหม่พัฒนา	2	แจ่มหลวง
บ้านแม่แดดน้อย	4	แม่แดด

7.4 กิจกรรมการสร้างเครือข่ายออนไลน์

ระบบการประสานงาน การรายงาน และการประเมินผลโครงการ สร้างเพื่อนำเสนอ
รายงานและการเปิดช่องทางสำหรับการติดต่อสื่อสารสำหรับการสร้างเครือข่ายออนไลน์ใน
โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนเพื่อแก้วิกฤตหมอกควันนั้น ทางคณะนักวิจัยได้อาศัย
ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นช่องทางในการ
ทำงานในสองรูปแบบคือ

1. การจัดตั้งเว็บท่า (Web Portal)¹⁷ ขึ้นภายในเว็บไซต์ของคณะรัฐศาสตร์และรัฐ
ประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. การใช้สื่อใหม่ (New Media)¹⁸ ที่มีลักษณะเป็น “สื่อสังคมออนไลน์” (Online Social
Media)

¹⁷ เว็บท่า (อังกฤษ: Web portal) หมายถึงเว็บที่รวบรวมลิงก์เว็บไซต์ และบทความต่างๆ โดยการจัดหมวดหมู่ให้ดูง่าย และมีหน้าที่
นำพาผู้ชม ไปยังเว็บอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

¹⁸ นิวมีเดีย (อังกฤษ: New Media) หรือมีการใช้คำว่า สื่อใหม่ หรือ สื่อออนูมิต เป็นสื่อที่เกิดจากการสร้างสรรค์ หรือการใช้งานกับ
เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ซึ่งบางส่วนสามารถโต้ตอบกับผู้ใช้งานได้ และมักจะอยู่ในรูปแบบของ

7.4.1 การประสานงานและนำเสนอรายงานผ่านเว็บท่า (Web Portal)

คณะผู้วิจัยได้จัดทำเว็บไซต์ท่ามาตรฐาน (Standard Web Portal) ขึ้นภายในโดเมน (Domain) ของเว็บไซต์อย่างเป็นทางการ (Official Website) ของคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีที่อยู่คือ <http://www.pol.cmu.ac.th/smogproject/index.htm> (รูปที่ 7.1)

รูปที่ 7.1 หน้าเว็บไซต์โครงการ

เว็บท่าแห่งนี้ ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อใช้เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ทั้งในส่วนของการเผยแพร่เกี่ยวกับหลักการเหตุผล คณะทำงาน กิจกรรมต่างๆ ของโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดเวทีประชาคมเพื่อกระตุ้นจิตสำนึกในการยับยั้งปัญหาวิกฤตหมอกควันในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง และแม่ฮ่องสอน โดยเป็นการนำเสนอทั้งในส่วนของการเผยแพร่ของสถานที่ ประเด็นปัญหาเฉพาะของแต่ละสถานที่ การตอบรับของประชาคม รวมทั้งภาพถ่ายกิจกรรมทุกครั้ง ทั้งนี้หน้าที่หลักของเว็บท่าดังกล่าว เน้นไปที่เรื่องของ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่โครงการและการเชื่อมโยงไปยังแหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ ดังนั้น เนื้อหาหลักของโครงการจึงมีลักษณะที่ค่อนข้างตายตัวและจะมีการปรับปรุงเนื้อหาตามเหตุการณ์ ซึ่งในส่วนนี้ ทางคณะผู้วิจัยเอง ได้สังเกตเห็นถึงปัญหาสำคัญคือ การหยุดนิ่งของเนื้อหา หรือการปรับปรุงเนื้อหาที่ไม่ได้มีลักษณะทันทีทันใด (Real Time) เนื่องจากทางคณะทำงานจำเป็นต้องใช้เวลาในการสรุปและเรียบเรียง

รวมถึงตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา รวมไปถึงขั้นตอนของการคัดเลือกภาพถ่าย ก่อนที่จะเผยแพร่เนื้อหาบนเว็บไซต์อย่างเป็นทางการ

นอกจากนี้ คณะนักวิจัยยังได้ตระหนักถึงปัญหาที่สำคัญอีกประการของการใช้เว็บไซต์เป็นสื่อกลางในการประสานงานเครือข่ายของโครงการคือ ปัญหาในด้านความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงสื่อออนไลน์ (Digital Divide) กล่าวคือ กลุ่มเป้าหมายของโครงการส่วนใหญ่เป็นเยาวชน ผู้นำชุมชนและราษฎรในเขตพื้นที่ห่างไกลของจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง และแม่ฮ่องสอน แม้ว่าในหลายพื้นที่จะสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ผ่านทางที่ว่าการอำเภอ หรือโรงเรียนประจำอำเภอ รวมไปถึงการเข้าถึงผ่านเครือข่ายโทรศัพท์ไร้สาย (EDGE/GPRS via GSM Network) แต่ผู้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายในโครงการเหล่านี้ จำนวนมากก็ยังไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตได้ ดังนั้น ทางคณะผู้วิจัยจึงได้พยายามหาทางเลือกอื่น ๆ ในการประสานงานและติดตามความคืบหน้าของโครงการ เช่น การประสานงานกับโรงเรียนประจำจังหวัด เพื่อให้เป็นแกนกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะการจัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารจากเว็บท่าของโครงการ แล้วนำไปติดประกาศเผยแพร่ ดังเช่นที่คณะนักวิจัยเคยมีการประสานงานไว้กับโรงเรียนฝางชนูปถัมภ์ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่หรือการมอบหมายให้ศูนย์กลางชุมชน เช่น ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่เอกสารต่าง ๆ จากเว็บไซต์ของโครงการแก่สมาชิกเครือข่ายในอันดับถัดไป

7.4.2 การประสานงานและนำเสนอรายงานผ่าน“สื่อสังคมออนไลน์”

“สื่อสังคมออนไลน์” (Online Social Media) คือ สื่อที่ถูกออกแบบขึ้นมาเพื่อให้เกิดการเผยแพร่ออกสู่สาธารณะอย่างกว้างขวาง ผ่านทางการปฏิสังสรรค์ของผู้คนในโลกเสมือนจริง โดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูง โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สื่อประเภทนี้ ในปัจจุบันกำลังเป็นที่นิยมอย่างสูงในหมู่เยาวชน ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และนักการตลาด เนื่องจากธรรมชาติของสื่อประเภทนี้มีลักษณะคล้ายกับการบอกกล่าวข่าวสารกันแบบปากต่อปาก กล่าวคือ ผู้เผยแพร่สื่อ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นสื่อมวลชนตามแบบแผน (Traditional Media) แต่อาจเป็นปัจเจกบุคคล ในที่นี้คือ คณะทำงานของโครงการ สามารถเผยแพร่ข้อมูลเพียงครั้งเดียว จากนั้นผู้รับสาร (Followers) จะเป็นผู้ที่ทำการส่งต่อข่าว (forward) นั้นไปยังผู้รับสารในเครือข่ายของเขาต่อไปอีก จากนั้น ผู้รับสารในเครือข่ายถัดไปก็จะส่งข้อมูลต่อออกไปอย่างไม่จบสิ้น

นอกจากนี้ “สื่อสังคมออนไลน์” ยังมีศักยภาพในการช่วยให้เกิดการโต้ตอบ (feedback) ได้อย่างทันทีทันใด ทำให้เกิดการสื่อสารสองทาง (Two Way Communication) ผู้รับสารสามารถจะเสนอความคิดเห็นกลับคืนมายังผู้ส่งสารได้ทันทีหลังจากได้รับข้อมูลข่าวสารไปแล้ว สำหรับการใช้

งาน “สื่อสังคมออนไลน์” ในโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนเพื่อแก้วิกฤตหมอกควันนั้น ทางคณะผู้วิจัย ได้พัฒนาช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อดังกล่าวขึ้นมาสองรูปแบบด้วยกันคือ

1. การเผยแพร่ข้อมูลตัวอักษรและรับผลตอบกลับผ่านเครือข่าย “ทวิตเตอร์” (Twitter)
2. การเผยแพร่ข้อมูลประเภทสื่อผสม (Multimedia) ผ่านทางเครือข่าย “เฟสบุ๊ก” (Facebook)

7.4.3 การเผยแพร่ข้อมูลตัวอักษรและรับผลตอบกลับผ่านเครือข่าย “ทวิตเตอร์” (Twitter)

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้จัดทำระบบการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารผ่านทางเครือข่าย “ทวิตเตอร์” (Twitter) (รูปที่ 7.2) ซึ่งมีที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตคือ <http://twitter.com/polcmu> ซึ่งปัจจุบัน ทวิตเตอร์ กำลังกลายเป็นช่องทางสำคัญสำหรับการติดต่อสื่อสารทางการเมือง การสื่อสารทางธุรกิจ และส่วนบุคคล ดังจะเห็นได้จากการที่บุคคลทางการเมืองและสถาบันทางการเมืองจำนวนมากหันมาใช้ช่องทางผ่านทวิตเตอร์เป็นสื่อ ในการติดต่อสื่อสารกับประชาชนอย่างกว้างขวางและลุ่มลึก ทวิตเตอร์ยังกลายเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ปัจเจกบุคคลสามารถติดต่อสื่อสารกับภาครัฐหรือองค์กรเอกชนต่างได้อย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน (Empowering Individual) อีกทั้งยังมีการนำไปใช้เพื่อการรณรงค์ทางการเมืองจากกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ในสังคมการเมืองไทยอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน

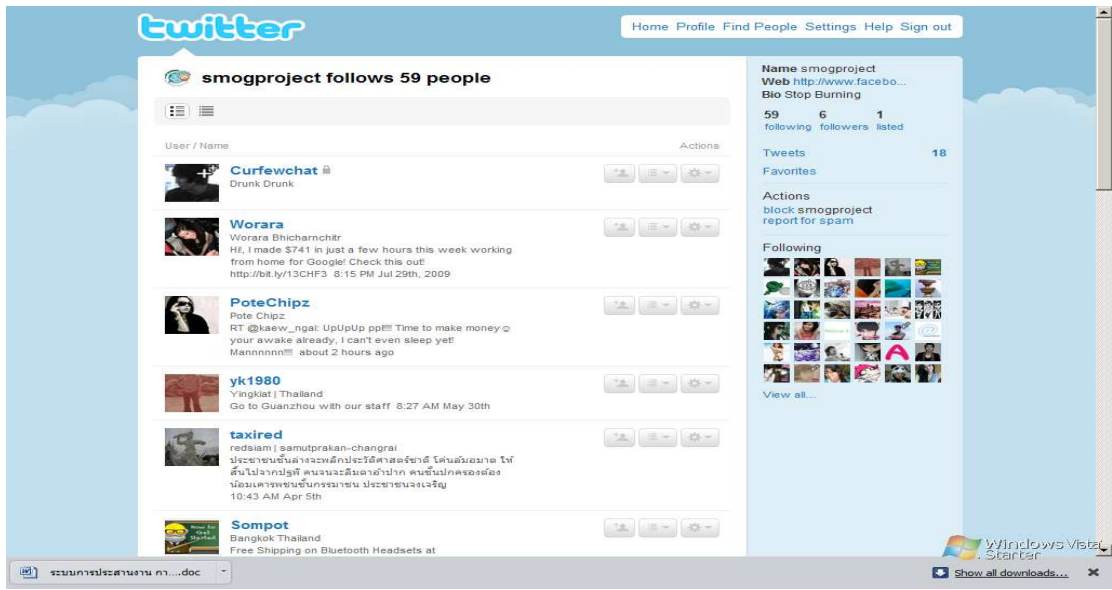
รูปที่ 7.2 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารผ่านทางเครือข่าย “ทวิตเตอร์”

ด้วยเหตุนี้ คณะนักวิจัยในโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนเพื่อแก้วิกฤตหมอกควัน ได้เล็งเห็นศักยภาพของทวิตเตอร์ และได้ใช้ช่องทางนี้ในการเป็นอีกสื่อทางเลือกหนึ่ง นอกเหนือไปจากการใช้เว็บไซต์ตามรูปแบบปกติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร อย่างไรก็ตาม เนื่องจากทวิตเตอร์ของคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีผู้ติดตาม (Followers) ข่าวสารข้อมูลอยู่เป็นจำนวนมากอยู่แล้ว ทางคณะผู้วิจัยในโครงการจึงเห็นควรใช้ทวิตเตอร์ของคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นช่องทางสำหรับการเผยแพร่และติดตามผลของโครงการเช่นเดียวกัน ล่าสุดทางโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนเพื่อแก้วิกฤตหมอกควัน ได้จัดทำทวิตเตอร์ของโครงการโดยตรง (รูปที่ 7.3) โดยใช้ชื่อว่า “smogproject” ซึ่งมีที่อยู่ทวิตเตอร์คือ <http://twitter.com/smogproject>

รูปที่ 7.3 หน้า “ทวิตเตอร์” ของโครงการฯ

บัญชีชื่อผู้ใช้ทวิตเตอร์ล่าสุดของโครงการฯ ดังกล่าว (รูปที่ 7.4) ได้ถูกใช้เพื่อเป็นช่องทางในการให้ความรู้พร้อม ๆ กับการกระตุ้นเตือนให้ผู้ติดตาม (Follower) ตระหนักถึงพิษภัยของปัญหาหมอกควัน โดยข้อความที่ปรากฏผ่านทวิตเตอร์แห่งนี้ จะเป็นข้อความสั้น ๆ ไม่เกิน 140 ตัวอักษร ในลักษณะที่เป็นการเชิญชวนให้มีการพูดคุย หรือการเปิดประเด็นให้ผู้ติดตามคิดต่อยอด นอกจากการนำเสนอข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่ได้มาจากการลงพื้นที่วิจัยของโครงการโดยตรงแล้ว ยังมีการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจผ่านการ “Retweet” (RT) หรือการเผยแพร่ข้อความซ้ำ จากแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาหมอกควันจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่น่าสนใจในลักษณะ Real Time ด้วยเช่นเดียวกัน

รูปที่ 7.4 สมาชิก “ทวิตเตอร์” ของโครงการฯ

7.4.4 การเผยแพร่ข้อมูลประเภทสื่อผสม (Multimedia) ผ่านทางเครือข่าย “เฟสบุ๊ก”

(Facebook)

เครือข่าย “เฟสบุ๊ก” (Facebook) เป็นเว็บไซต์เครือข่ายสังคมสำหรับติดต่อแลกเปลี่ยนข่าวสาร และกำลังได้รับความนิยมอย่างสูง มีผู้ลงทะเบียนกว่า 350 ล้านรายชื่อ และเป็นเว็บไซต์ที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับ 2 รองจากกูเกิล (Google) ด้วยความสามารถของเฟสบุ๊กที่มีผู้ใช้งานเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะเยาวชนไทยที่นิยมเข้าไปสนทนา เล่นเกมออนไลน์ แบ่งปันข้อมูล ภาพถ่าย วิดีทัศน์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงได้ใช้เครือข่ายนี้ เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการเผยแพร่ข่าวสารที่มีลักษณะของการเป็นสื่อผสม (Multimedia) ทั้งข้อมูลที่เป็นตัวอักษร ภาพถ่าย วิดีทัศน์ รวมไปถึงเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ (E-Document) (รูปที่ 7.5) โดยมีที่อยู่คือ <http://www.facebook.com/pages/Chiang-Mai/Political-Science-CMU/185097652959?ref=nl>

เช่นเดียวกับการใช้งานทวิตเตอร์ คณะนักวิจัยในโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนเพื่อแก้วิกฤตหมอกควัน ก็ได้มีการใช้งานเครือข่ายดังกล่าว นอกจากจะใช้เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมแล้ว ยังเป็นการใช้งานเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายของผู้ร่วมโครงการ โดยเฉพาะบรรดาเยาวชนที่เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการในท้องที่ต่างๆ ดังนั้นการใช้งานเฟสบุ๊กดังกล่าวจึงเปรียบเสมือนการจัดตั้งเครือข่ายของการ “ยุติการเผา” (Stop Burning) ขึ้นบนโลกเสมือนจริง รวมไปถึงการที่ทางคณะนักวิจัย จะยังสามารถติดตามประเมินผลของการลงพื้นที่รณรงค์ยุติการเผาได้อย่างต่อเนื่อง

facebook

Search

Home Profile Account

Link Your Page to Your Twitter Account

You can now export your Facebook Page updates to Twitter. Click here to enable this feature.

Political Science, CMU

Wall Info Photos Discussions +

What's on your mind?

Attach: Everyone Share

Political Science, CMU + Fans Political Science, CMU Just Fans Settings

Political Science, CMU นายคฑาวุธ เรือนทราย (อาร์ท) นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มข. ได้รางวัลชนะเลิศ การประกวดถ่ายภาพชุด "คุณค่าของข้าวไทย" โดยบริษัทน้ำมันบริโภคไทย

www.kingricebranoi.com

March 23 at 8:27am · Comment · Like · Share

Wacharapong Nuchai likes this.

Artter Kathawut ชอบคุณครับ ^^

March 23 at 2:48pm · Delete · Report

Kookkai Norkhambuttra คนไหนทราตรวอะ

April 1 at 2:35pm · Delete · Report

Write a comment...

Political Science, CMU ขอเชิญเข้าร่วมการฝึกอบรมการออกแบบกราฟิกสำหรับ

องค์กร 19-21 พ.ค. 53

http://www.pol.cmu.ac.th/PDFNews/ann/530111-graphic%20design.pdf

www.pol.cmu.ac.th

March 17 at 2:01pm · Comment · Like · Share

Political Science, CMU ประกาศคณะกรรมการรางวัลพานแว่นฟ้า ปี 2553

Waiting for static.ak.fbcdn.net... Chat (Offline)

รูปที่ 7.5 หน้าเฟสบุ๊กของคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

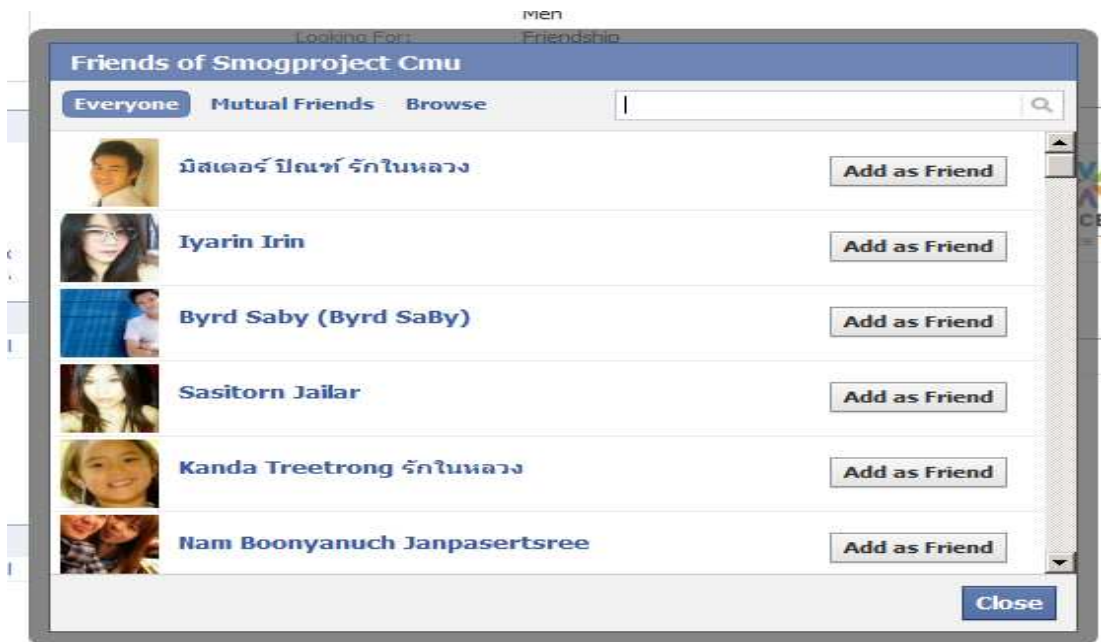
ทั้งนี้ ทั้งเครือข่ายทวีเตอร์และเฟสบุ๊ก ยังมีความสามารถในการปรับปรุงข้อมูลแบบทันทีทันใด (Real Time) ทั้งจากเครื่องคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์เคลื่อนที่ไร้สายอื่น ๆ เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ อุปกรณ์เน็ตบุ๊ก (Netbook) ส่งผลให้นักวิจัยในโครงการสามารถปรับปรุงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และสามารถทำได้แม้ขณะอยู่ในพื้นที่ อีกทั้งยังสามารถปรับปรุงข้อมูลได้จากอุปกรณ์ที่หลากหลาย จึงทำให้ข้อมูลของโครงการมีลักษณะที่สดใหม่ รวมทั้งสามารถรับการตอบได้จากสมาชิกในเครือข่ายได้อย่างรวดเร็ว

และล่าสุดเช่นกัน โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนเพื่อแก้วิกฤตหมอกควัน ได้เปิดบัญชีรายชื่อบนเฟสบุ๊กของโครงการฯ โดยเฉพาะ (รูปที่ 7.6) ซึ่งมีที่อยู่คือ <http://www.facebook.com/profile.php?id=100001061686356&ref=ts> หรือสามารถสืบค้นจากโปรแกรม Search ของเฟสบุ๊กด้วยคำว่า “SMOG Project”

The screenshot shows the Facebook interface for the 'Smogproject Cmu' page. The page header includes the Facebook logo, a search bar, and navigation links (Home, Profile, Account). The page name 'Smogproject Cmu' is displayed with a status 'Awaiting friend confirmation'. Below the name are tabs for Wall, Info, Photos, Notes, Links, and Events. The main content area shows a post from 'Smogproject Cmu' dated 'Yesterday at 8:34am' with a post from 'Modiezz PrincessFairy' dated 'Yesterday at 8:35am'. The post from 'Smogproject Cmu' discusses air pollution and its health effects. The right sidebar contains advertisements for 'Get paid to TRAVEL', 'Learn NLP In The Maldives', and 'World Ecotourism Conference'. The bottom status bar shows 'Chat (Offline)'.

รูปที่ 7.6 หน้า “เฟสบุ๊ก” ของโครงการฯ

หน้าเฟสบุ๊กของโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนเพื่อแก้วิกฤตหมอกควัน มีการนำเสนอข้อมูลหลักในรูปแบบของข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของโครงการรวมถึงข้อมูลความรู้ต่าง ๆ จากนักวิจัยของโครงการโดยตรง โดยปัจจุบันเฟสบุ๊กของโครงการมีผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายแล้วทั้งสิ้น 276 คน (เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2553) (รูปที่ 7.7) โดยผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเหล่านี้จะสามารถรับข้อมูลข่าวสารจากโครงการในลักษณะ Real Time ไม่เฉพาะผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์เท่านั้น แต่ทุกครั้งที่ทางโครงการมีการปรับปรุง (Update) ข้อมูลข่าวสาร ข้อความต่าง ๆ ก็จะปรากฏบนหน้าจอโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิก ในลักษณะเดียวกับการส่งข้อความสั้น (SMS)

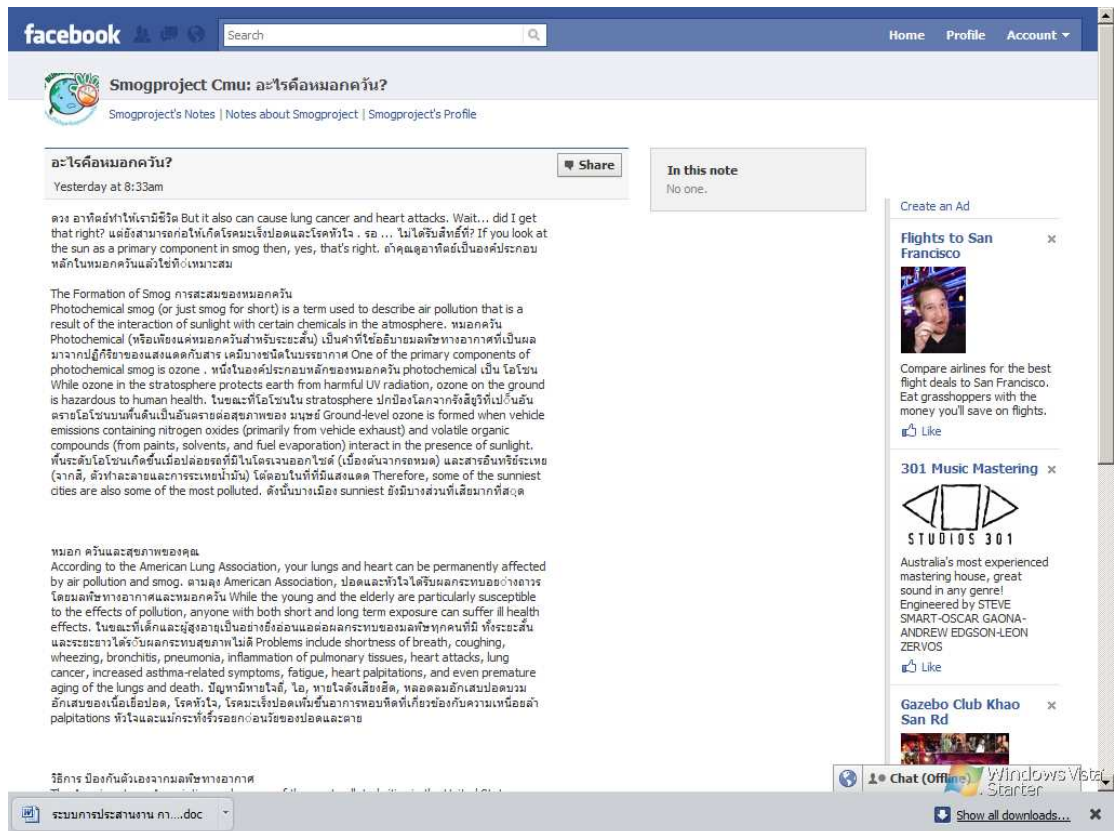
รูปที่ 7.7 สมาชิกเฟสบุ๊คของโครงการฯ

นอกจากข้อมูลที่เป็นตัวอักษรแล้ว หน้าเฟสบุ๊คของโครงการ ยังมีการนำเสนอภาพถ่ายกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการทุกกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ต่าง ๆ หรือโครงการสัมมนา ซึ่งมีขึ้นล่าสุด ณ อาคารคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยภาพถ่ายเหล่านี้ บรรดาสื่อมวลชนที่เข้าชม สามารถนำไปใช้ประกอบการนำเสนอข่าวได้โดยทันที (รูปที่ 7.8)

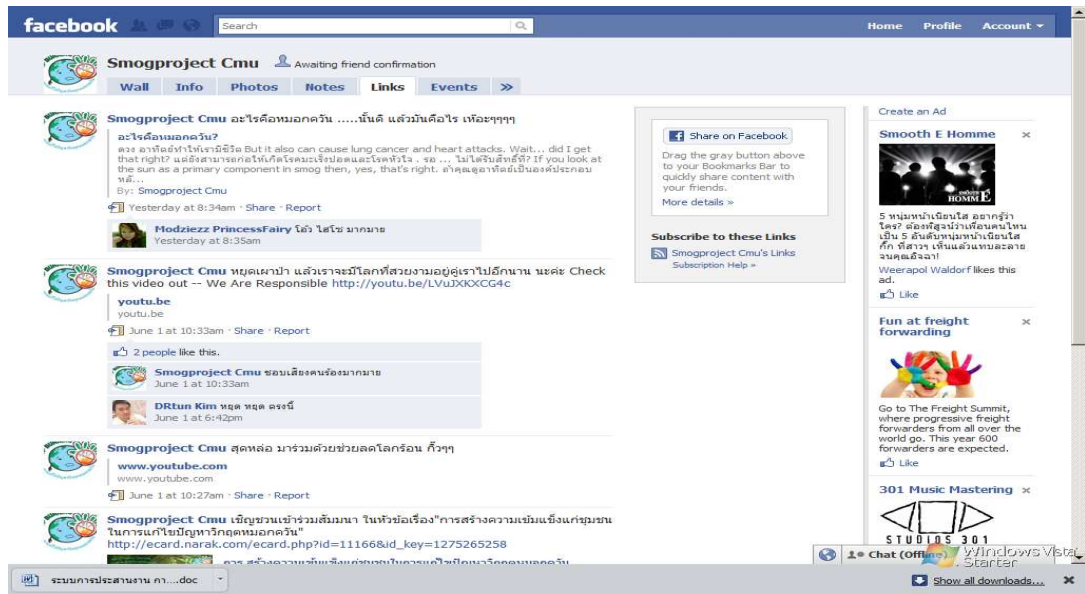
รูปที่ 7.8 ภาพกิจกรรมของโครงการฯ นำเสนอผ่านหน้าเฟสบุ๊ค

หน้าเฟสบุ๊กของโครงการยังสามารถใช้เป็นพื้นที่นำเสนอบทความ สาระ ความรู้ต่าง ๆ รวมไปถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บทความเกี่ยวกับปัญหาหมอกควัน รวมไปถึงวิธีการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน (รูปที่ 7.9)

รูปที่ 7.9 การนำเสนอข้อมูล ข่าวสารเรื่องปัญหาวิกฤตหมอกควันผ่านหน้าเฟสบุ๊ก

หน้าเฟสบุ๊กของโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนเพื่อแก้วิกฤตหมอกควันยังสามารถใช้งานเป็นกระดานสนทนา เพื่อระดมความคิดเห็นในหัวข้อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและวิธีการในการป้องกันการเกิดหมอกควันได้ด้วยเช่นเดียวกัน โดยเมื่อทางโครงการนำเสนอหัวข้อขึ้นมา บรรดาสมาชิกก็สามารถเข้ามาแสดงความคิดเห็นได้โดยทันทีทันใด ซึ่งนอกจากจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดการคิดต่อยอดเพื่อร่วมระดมความคิดแก้ไขปัญหาแล้ว ยังจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้ร่วมสนทนาเกิดจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในด้านอื่น ๆ ต่อไปอีกด้วย (รูปที่ 7.10)

รูปที่ 7.10 กิจกรรมการสร้างเครือข่ายออนไลน์

หน้าเฟสบุ๊คของโครงการยังมีประโยชน์ในด้านการเผยแพร่หรือการเชิญชวนสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการได้โดยสะดวก เนื่องจากเฟสบุ๊คมีความสามารถในการแจ้งเตือนเมื่อใกล้ถึงช่วงเวลาของกิจกรรมต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้สมาชิก ไม่พลาดการเข้าร่วมกิจกรรม ยิ่งไปกว่านั้น หน้าเฟสบุ๊คของโครงการยังมีความสามารถในการนำเสนอวีดิทัศน์ที่มีเนื้อหาอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินโครงการ ดังเช่นตัวอย่างในรูปที่ 7.11 ซึ่งเป็นการเสนอให้เห็นความร้ายแรงของสภาพไฟไหม้ป่านั่นเอง

รูปที่ 7.11 คลิปวีดิโอนำเสนอเรื่องปัญหาวิกฤตหมอกควันผ่านทางเฟสบุ๊ค

จากกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวมาข้างต้นคือกระบวนการสร้างจิตสำนึกและกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมให้กับผู้นำชุมชน เยาวชน และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ตระหนักถึงปัญหาวิกฤตหมอกควันที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยทางโครงการฯ เห็นว่าการแก้ไขปัญหามอกควันที่ยั่งยืนและจะได้ผลดีที่สุดคือ การสร้างจิตสำนึกให้กับผู้นำชุมชน ประชาชน และเยาวชน ได้เข้าใจถึงปัญหาและผลกระทบที่รุนแรงของปัญหามอกควัน แล้วร่วมกันจัดการแก้ไข โดยมองเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาสาธารณะที่ทุกฝ่ายต้องร่วมกันแก้ไข มิใช่หน้าที่ของคนเดียวคนหนึ่ง แล้วปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยเริ่มจากระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ตำบล และอำเภอ ซึ่งหากทุกชุมชนถึงเห็นความสำคัญและลงมือปฏิบัติได้จริงจะเป็นการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควันที่ยั่งยืนและได้ผลอย่างแน่นอนในระยะยาว

หลังจากการดำเนินกิจกรรมในการสร้างจิตสำนึกและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียบร้อยแล้ว ทางโครงการฯ ได้ทำการประเมินผลการศึกษาทั้งหมด 3 ประการ *ประการแรก* ประเมินรูปแบบทางเลือกที่สามารถนำไปปรับใช้ในแต่ละชุมชน *ประการที่สอง* ประเมินกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติเรื่อง “ทางเลือกใหม่ในการแก้ไขปัญหามอกควัน” และ*ประการสุดท้าย* ประเมินกิจกรรมการสร้างเครือข่าย วัตถุประสงค์ในการประเมินก็เพื่อวัดระดับประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งวิเคราะห์หาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อผลสำเร็จในการแก้ไขปัญหา ซึ่งรายละเอียดการประเมินผลการศึกษาจะนำเสนอในบทที่ 8 ต่อไป